

"לדורות"**סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל
שאלון לרישום קורות ניצולת השואה**

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים יעלה לאתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

אנו מודים לך מראש על הנכונות לשיתוף הפעולה.

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: גיאלי	שם פרטי: סילביה קטרין

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

יש לרשום שמות ומקומות באותיות בדפוס (גם בלועזית) במקומות המסומנים

שם משפחה לפני המלחמה או בתקופתה: יאנקו		בלועזית lancu	שם נעורים:
שם פרטי לפני המלחמה או בתקופתה: סילביה קטרין		בלועזית Sylvia Catherin	מין: ז / נ תאריך לידה: 16.7.1927
מקום לידה (ישוב, מחוז): בוקרשט		בלועזית Bukarest	ארץ לידה: רומניה
שם פרטי של האב: קורנל		שם פרטי ושם נעורים של האם: מלה רביץ'	
שם פרטי של האישה/הבעל (אם היה/תה נשוי/נשואה לפני המלחמה):		שם נעורים של האישה:	
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: בוקרשט		בלועזית Bukarest	ארץ המגורים: רומניה
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: 7 כיתות		מקצוע לפני המלחמה:	חבר בארגון או בתנועה:
מקומות מגורים בתקופת המלחמה (ישוב, מחוז, ארץ): בוקרשט ברומניה			
האם היית בגטאות? אילו ומתי?			
האם היית במחנות? אילו ומתי? מחנה ברנשט Branesti חודשיים בקיץ 1943			
מקום השחרור: בוקרשט		תאריך השחרור: 23.8.1944	
האם שהית במחנה עקורים? שם המחנה?		לאן עברת/חזרת לאחר השחרור (ציין מקום)? בוקרשט	
מקומות/מחנות בדרך לארץ: פריז		שנת עליה: 1962	שם האנייה (אם עלה בדרך הים): תיאודור הרצל

אנא ספרי/י על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: משפחה, סביבה, ילדות ולימודים, עבודה, חברות בארגון): נא לכתוב בגוף ראשון

אבא היה רופא ילדים הכי מוכר בבוקרשט. גרנו בסביבה לא יהודית במרכז העיר. לא היינו עשירים אך חיינו טוב. אמא הייתה אחות מומחית בחדר ניתוח. היה לי אח קטן ממני בשלוש שנים. למדתי בבית ספר לא יהודי. דוד של אמא, משה גסטר, היה רב מפורסם. אביו בנה בית כנסת בבוקרשט וקראו לבית הכנסת על שם גסטר. משה גסטר היה בלשן ידוע (נדמה לי שהוא מופיע באנציקלופדיה), ורב עם המלך על איזה עניין בלשני וגורש לבריטניה לפני מלחמת העולם הראשונה. שם נעשה הרב הראשי של בריטניה, עבור ספרדים למרות שלא היה ספרדי. אחר כך המלך קרא לו לחזור אבל הוא לא רצה.

במשפחה שמרנו חגים, אך רק אני ואמא הלכנו לבית כנסת פעם בשנה לשמוע כל נדרי. הוריי היו ציוניים מאוד. בפורים היו עושים מסיבות לילדים הפציפניטים של אבי, את הכסף שנאסף היו שולחים לקרן היסוד בישראל. אני כילדה הייתי הולכת עם קופסא של קק"ל ואוספת כסף (אני רשומה בספר הזהב של קק"ל) אבי היה חבר במפלגת הליברלים העצמאיים (מפלגה בארץ ישראל).

היה עיתון שהם הוציאו ועיתון של תנועת Renasterea Noastea (הקמים לתחייה כולנו). ברומניה הייתה תנועה ציונית גדולה, והיו ברומניה כל המפלגות שהיו בפלשטינה. אמי הייתה במפלגת איחוד, מה שבארץ נקרא מפא"י. היה בית ספר יהודי לבנים ובנות. לבנים זה היה בית מקצועי. היו לי חברים יהודים וגם לא יהודים. אני לא יכולה לומר שסבלנו מאנטישמיות, אבי היה רופא של ילדי שרים.

בשנת 1939, לפני שנכנסו הנאצים, הייתה תנועה פשיסטית ברומניה שעשתה פוגרום. הם נכנסו לרובע היהודי ורצחו כ-150 יהודים ותלו אותם בבית המטבחים. הם שרפו בתים, השריפה הייתה כמה ימים. היו מלחמות רחוב, אף אחד לא יצא מהבית, כי המלך הוציא צבא שילחם בפשיסטים. להוריי הייתה מכונית, אז הם נסעו לרובע היהודי וחילקו מזון ובגדים למי שבידם נשרף בפוגרום. ההתקוממות הפשיסטית דוכאה ע"י הצבא. היה רב צעיר, הרב יולס, שהקים עם אשתו בית כנסת בתוך ביתו, אחרי הפוגרום עזרנו לו כי הבית שלו נשרף. הוא היגר לקנדה אחרי המלחמה. גם לפני וגם בזמן המלחמה באו פליטים יהודים מגרמניה ואוסטריה ואבי עזר להם. הוא למד בברלין בשנים 1906-1926. הוא סיפר שכשכלולם היו לימודי נצרות בתיכון, ליהודים ניתנו שיעורי עברית.

נא ספרי/י על קורותיך בזמן המלחמה

(ציוני דרך: מעצר וגירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים ביונדראט/תנועות נוער/מחתרת/פרטיזנים, השתתפות בבריחה/התנגדות/לחימה, האם אדם/ארגון יהודי/לא יהודי סייע באופן משמעותי להצלתך; בריחה/הגירה בכפייה, פינוי/אוווקאציה למרכז ברית המועצות):

כשהייתי צריכה להכנס לבית הספר הכי מוכר, המלכה מריה, הייתה הודעה שיהודים לא יכולים להכנס לבית ספר. אז לא הלכתי. בבתי הספר היהודים (אחד לבנות ואחד לבנים) לא היה מקום לכל היהודים שנזרקו מבתי הספר. גם את המורים היהודים הוציאו מבית הספר. אני ועוד ארבע יהודיות התאספנו בביתו והוריי שכרו מורים פרטיים שילמדו אותנו. אחרי שנתיים נפתחו עוד שני בתי ספר לבנים ושלוש בתי ספר לבנות, עם המורים שהוצאו מבתי הספר הנוצריים. סיימנו את לימודינו ואת בחינות הבגרות שם.

דווקא בבתי ספר יהודים הצלחנו יותר מאשר בבתי ספר נוצריים. אחרי הפוגרום אמא שלי פתחה בית יתומים לפליטים יהודים, כי לקחו את רוב הגברים היהודים למחנה. לנשים אז לא היה מקור פרנסה. כשאספו את הגברים בכיכר כדי לקחת אותם למחנה באוקראינה, הגיעו הוריי וחילקו להם מזון. כשעברה רכבת מטרגו'זין עם אסירים פוליטיים, היא נעצרה בתחנה כדי שהוריי יוכלו להתקרב (לאמי הייתה תעודה של הצלב האדום. אמי הכירה את הנסיכה סטורה, שהייתה נשיאת הצלב האדום ברומניה. היא נתנה לאמי אישור לפעול בשם הצלב האדום). הוריי נתנו לאסירים ברכבת אוכל ומים, דליים לעשיית צרכים ומברגים. אבי היה רופא מוכר ומוערך. בשגרירות הגרמנית הגרמנים היו קוראים לו לטפל בילדיהם. קונסול גרמניה פון הפטן היה מאוד מיוודד עם אבי. כשקראו לו באופן פתאומי לבולגריה, הקנצלר השאיר לאבי פתק. בו הודה לאבי על הכול, איחל לו כל טוב והורה לו להשמיד את הפתק. אחרי פון הפטן הגיע פון ריטקן, שגם התיידד עם אבי, ואבי טיפל בשני ילדיו. הייתה ילדה בשם סלי ויידנפלד שברחה ממחנה באוקראינה, והגיעה לבוקרשט בלי שום דבר והסתתרה אצלנו. כשפון ריטקן היה זקוק למטפלת, אבי המליץ עליה למרות יהדותה. כשביקרתי בביתו, ראיתי אצלו תמונה גדולה של היטלר. אבא שלי אמר לי לא לקחת ללב, שהוא אדם טוב. כשגרנו בישראל, פתאום התקשרה אלינו אשתו של פון הפטן (הקונסול לפני ריטקן). היא איכשהו מצאה את המספר וסיפרה שילדיה מתנדבים בארץ בבית עיוורים בירושלים. זה היה במסגרת פרויקט "שוולד אונד זונה" (פשע ומחילה), צעירים גרמנים שבאו להתנדב בארץ. היא סיפרה שבעלה פון הפטן נתלה, מכיוון שהיה שותף לפוטין' הלא מוצלח נגד היטלר.

הוריי שיתפו פעולה עם "עזרה אדומה". חלק מהמפלגה הקומוניסטית ו"עזרה אדומה" היה להעביר כל מיני דברים לקומוניסטים בבתי סוהר. הוריי היו ציונים אבל שיתפו פעולה עם הקומוניסטים כנגד הגרמנים. כך הכרתי את בעלי פטרה. הוא היה המקשר בין אמא לבין התנועה הקומוניסטית. תמיד ראיתי אותם ולא הבנתי מה אמא עושה עם "מר פטרסקו" צעיר כל כך.

היו כמה בתי יתומים שאמא שלי פתחה ברחבי רומניה, מתוכם שניים היו בבוקרשט. זה היה בתי יתומים שהוריהם נלקחו למחנות, או לילדים חולים (בשחפת למשל). אמא קיבלה מימון מהג'וינט.

חברות שלי מלפני המלחמה הפסיקו לומר לי שלום. הייתה אחת שעוד אמרה לי שלום. אחרי המלחמה נכנסו קומוניסטים ושמו את אביה בבית סוהר (הוא היה שר בממשלה בזמן המלחמה). אז ביקשתי מבעלי פטרה שיקח אותה לעבודה (בעלי היה מנהל מכון לתכנון תעשייתי).

בזמן המלחמה הגיעו תמונות של יהודים במחנות ריכוז, אנשים תלויים. אמא הלכה לנשיאת הצלב האדום, דיברה עם נציג האפיפיור אך זה לא עזר. אני עדיין רואה מול עיניי את התמונות שהביאו במחתרת להוריי (איני יודעת מי הביא ואיך).

מ-1942/3 ועד שנה אחרי המלחמה חיה איתי בחדר בחורה יהודיה מפולין, בערך בגילי. היא הצליחה לקפוץ מרכבת שלקחה אותה למחנה כלשהו. בקרון שלה היו רק נשים, והיא סיפרה שהן התחילו להשתגע ולקרוע את בגדיהן מגופן. היא הצליחה לפתוח את גדר התיל ולברוח (נותרו לה צלקות). היא שכבה פצועה, הכפריים הפולנים ראו אותה וטיפלו בה. אחרי זה היא הגיעה לבוקרשט ואספנו אותה אלינו. שמה האמיתי היה רות בלומר, אך כשהגיעה לישראל שמה כנראה שמה שונה.

באחד הקיצים לקחו את הנוער היהודי למחנה בו קטפנו ואספנו צמחים (אשתו של נשיא רומניה עסקה בזה). אצל בעלי, שני אחים של אביו נספו באושוויץ. כך גם אשתו של אחד האחים עם הבת שהיה לה פיגור.

אנא ספרי על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ

(ציוני דרך: השחרור וחזרה הביתה, חיים אחרי המלחמה, בריחה, העפלה/ עליה):

אחרי המלחמה למדתי עבודה סוציאלית באוניברסיטת בוקרשט. בשנת 1947 התחתנתי עם פטרה בעלי (אותו "מר פטרסקו") עבדתי כעובדת סוציאלית בעיריית בוקרשט. כשהוריי נעצרו והיו בכלא כאסירי ציון, הוצאתי מהעבודה. דרך פרוטקציה של בעלי, קיבלתי עבודה כעובדת סוציאלית במשרד התעשייה. עבדתי שם עד שנת 1954, עד שנולד בני אנדריי גיאלי. נשארתי בבית. הוריי היו בכלא חמש שנים כל אחד, אבא בשנים 1950-1955 ואמא בשנים 1951-1956. כשאמא יצאה מהכלא הייתי בחודש שמיני של הריוני עם בני השני. אני כל השנים האלה רצתי והגעתי עד נשיא רומניה והתחננתי לשחרור הוריי. אמי שוחררה במפתיע, ואני נכנסתי להיסטריה מרוב הפתעה ושמחה. הרגשתי התכווצויות בבטן. כשנולד הילד ומת אחרי עשרה ימים, הסתבר שהוא נולד עם שטפי דם במוח. בשנת 1957 נולדה בתי נעמי. בשנת 1959 הוריי קיבלו היתר לעלות ארצה. אמרו להם שאם לא יעלו, יעצרו אותם שוב. הם עזבו תוך חמישה ימים, אך הפרידה מהם הייתה קשה. אמי, שהייתה פייטרית, נפגשה עם ראשי ממשלת צרפת ובריטניה, כדי שייתנו גם לנו לעלות לארץ. אך הם אמרו שהם לא יכולים לעשות דבר. בבריטניה אמא פגשה יהודי בשם יעקובר, איש עסקים ממוצא הונגרי שחי באנגליה. הוא אמר שתמורת כסף (שיועבר לאחרים) הוא יוציא אותנו מרומניה. זה היה מסובך כי לבעלי פטרה הייתה עבודה יוקרתית, הוא היה מנהל. קודם הוציאו את אחי עם אשתו ובתו. יעקובר הצליח, באמצעות שוחד של 5 אלף דולר ובקשיים רבים, להשיג לבעלי ולי אישור ליציאה. עברנו תחקירים ובסוף יצאנו. אמי פתחה התאחדות יוצאי רומניה בישראל. בסך הכול לא הרגשנו אנטישמיות. כולם היו אומללים, רצו לצאת ולא היה אפשר.

נא ספרי על חיך בארץ

(ציוני דרך: לימודים/ תעסוקה, שירות צבאי, פעילות ציבורית או תרבותית, משפחה/ דורות המשך וכו')::

עלינו וגרנו בדירה שכורה של שני חדרים ברחוב הירקון בתל אביב, שם חיו הוריי. אבא עבד בקופת חולים ואמא עבדה בהתאחדות עולי רומניה עד שהייתה חולה מדי. אני טיפלתי בה. אבי עבד כסגן מנהל במפעלי נייר בחדרה. קיבלנו מגרש באזור שכיום נמצא ברמת אביב ובנינו לאט לאט בית (בשנת 1966). עד היום אני חיה בבית הזה. בשנת 1993, לפני כ-16 שנה בתי מתה מדום לב. הבן כרגע גר מסקוטלנד, יש לי נכדה אחת ממנו. אני כרגע עסוקה עם בעלי שחולה באלצהיימר. אחי פרופסור בטכניון.